
Vuoden 2025 talouskehyksen antaminen

KH 12.08.2024 § 131
92/02.02.00/2024

1) Taustaa edellisvuosilta ja kuluvan vuoden 2024 tilanne

Kokemäen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös oli 1,86 M€ ylijäämäinen ja sen myötä kaupungin taseessa ollut 4,57 M€:n ylijäämä kasvoi. Kumulatiivisen ylijäämän suuruus on nyt 6,45 M€. Ylijäämän syntyminen ovat vaikuttaneet olennaisesti valtion toimenpiteet kuntatalouden turvaamiseksi koronapandemian johdosta vuosina 2020-2022 sekä vuoden 2023 alussa tilitetyt verohännät, jolloin tilitettiin vuoden 2022 veroja vanhoilla veroprosenteilla/jako-osuuksilla. Kaupungin toimintamenojen maltillinen kehittyminen vuosina 2020-2022 on myös omalta osaltaan vaikuttanut kumulatiivisen ylijäämän syntyminen.

Kuluvan vuoden talousarvio on laadittu siten, että tulos olisi noin 620 000 euroa alijäämäinen. Elokuussa laadittu vuoden 2024 tulosennuste on noin 730 000 euroa alijäämäinen. Ennuste on laadittu toteutuman 1-6/2024 perusteella.

2) Kuntalain määräykset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin oma ohje

Kuntalain 110 §:n mukaan "Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kokemäen kaupunginhallitus on omalta osaltaan hyväksynyt seuraavan talousarvion laadintaohjeen: *"Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista suunnittelukaudella. Lähtökohtana on pidettävä, että kertyneen ylijäämän avulla mahdollistetaan*

kulloisenakin tilivuotena mahdollisesti syntyvän alijäämän kattaminen. Ottaen huomioon edellä mainitut asiakokonaisuudet kaupunginhallitus tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy.”

Kaupunginhallitus on hyväksynyt yllämainitun ohjeen sekä huhtikuussa 2023 (11.4.2023 § 107) että maaliskuussa 2024 (25.3.2024 § 58) hyväksyessään vuosien 2022 ja 2023 tilinpäätöksen.

Hyväksyessään vuoden 2023 tilinpäätöksen kaupunginhallitus lausui samoin seuraavaa:

”Kokemäen kaupunki on vuoden 2024 talousarviossa arvioinut vuodelle 2025 valtionosuuksien ja verotulojen yhteismääräksi 19,64 M€. Kaupungin asukasluku on vähentynyt arvioitua enemmän ja valtionosuuden arviointiin sisältyy TE24-uudistuksen ja sotesiirron johdosta normaalia enemmän epävarmuutta. Edellä olevan johdosta kaupunginhallitus tulee antamaan vuodelle 2025 tiukan talouskehysten, jotta nyt kertynyttä ylijäämää ei heti käytettäisi. Tiukkaa talouskehystä tulee puoltamaan myös se, että toimintatuotot tulevat laskemaan olennaisesti vuonna 2025, jos ja kun Satakunnan hyvinvointialue tulee toteuttamaan valmistelussaan mainitsemat Kokemäkeä koskevat vuokrasopimusten irtisanomiset. Terveysaseman ja Henrikinhovin vuokratulot ovat vuositasolla yhteensä noin 1,1 M€, joten näiden tulojen mahdollinen menettäminen on olennaista, sillä ne ovat noin 25 % kaupungin kaikista toimintatuotoista.

Ottaen huomioon edellä mainitut asiakokonaisuudet kaupunginhallitus tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy. Kaupunginhallitus tulee ko. tavoitteen saavuttamiseksi/ylläpitämiseksi pidättäytymään suurista taloudellisista riskeistä.

Edellä mainitun lisäksi kaupunginhallitus tulee jatkossa huomioimaan ne taloudelliset riskit, joita sisältyy kaupungin kiinteistöihin. Tällaisia riskejä ovat kiinteistöjen suuri määrä, vajaakäyttö, syntynyt korjausvelka sekä liian korkeat tasearvot. Kaupunginhallitus pitää edelleen tärkeänä, että rakennusten luopumisessa edetään vahvistetun selvityksen mukaisesti.

Valtiontalous on velkaantunut vuosien 2020-2023 aikana huomattavasti ja sitä tultaneen lähivuosina sopeuttamaan huomattavasti. Sopeutustoimet todennäköisesti kohdistuvat myös kuntien talouteen. Tämän johdosta Kokemäen kaupungin taloudenhoidossa tullaan noudattamaan tarkkaavaisuutta ja pidättäytymään ei-välttämättömistä menoista.”

3) Verotulojen ja valtionosuuksien arviointi vuodelle 2025

Verotulojen ja valtionosuuksien oikeamääräinen ja realistinen arviointi on talousarvion laadinnan osalta ensiarvoisen tärkeää, sillä mainitut tulot kattavat lähes 90 % käyttötalouden kaikista toimintakuluista. Sote-uudistuksen jälkeen verotulojen merkitys on yhä kasvanut, ne kattavat yksinomaan noin 72 % käyttötalouden toimintakuluista.

Lautakunnille/osastoille jaettavan menokehysten suuruus perustuu siten käytännössä verotulojen ja valtionosuuksien määrän arviointiin ja niissä tapahtuviin muutoksiin.

Liitteenä on taulukko, jossa on yksityiskohtaisesti arvioitu verotulojen ja valtionosuuksien laskennalliset määrät. Arviot perustuvat kunnan omiin, Kuntaliiton, eri ennustelaitosten ja verohallinnon ennusteisiin.

4) Toimintatuottojen ja –kulujen arviointia vuodelle 2025

Toimintatuottojen arvioinnissa on huomioitu vähenevät vuokratulot. Nykytiedon mukaan vähennys on noin 700 000 euroa vuodessa.

Vuonna 2022 solmittu kunnallinen virka- ja työehtosopimuksen sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Vuoden 2025 palkkaratkaisuista ei ole vielä tietoa, mutta alustavissa ennusteissa ansiotason muutoksena on pidetty noin 3 %:n kasvua. Samaisessa ennusteessa inflaation on arvioitu olevan noin 1,6 % ja korkotason noin 3,0 % (10 pitkä korko sekä 3 kk euribor).

Kokemäen osalta noin 3 % palkkaratkaisu tarkoittaa vuoden 2025 osalta noin 380 000 euron kustannusnousua henkilöstömenoissa.

Vuodelle 2025 ennustelaitokset arvioivat, että kuluttajahintojen muutos olisi 1,6 %. Kyseinen muutos lisäisi kaupungin toimintamenoja noin 130 000 euroa vuodessa.

TE-uudistuksen on arvioitu lisäävän toimintamenoja noin 900 000 eurolla ja uudistuksen johdosta valtionosuuksien kasvu olisi noin 750 000 euroa.

Edellä olevat arviot on kaikki huomioitu vuoden tuloslaskelmakehyksessä. Näiden ja erillisessä liitteessä olevien verotulojen ja valtionosuusarvioiden mukaisesti laskettuna vuoden tuloslaskelma-arvio osoittaa noin 1,7 M€ alijäämää.

5) Lautakunnille jaettava kehys

Jotta pidettäisiin kiinni kaupunginhallituksen asettamasta ohjeesta (= Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista suunnittelukaudella), voi toimintakate eli lautakunnille jaettava kehys olla noin 16,6 M€ (18,2–1,7 M€) eli noin 350 000 euroa suurempi kuin vuoden 2024 talousarvion toimintakate. Edellä mainitut tiedossa olevat kustannusnousupaineet huomioiden mainittu 16,6 M€ kehys on äärettömän tiukka eikä sen toteuttaminen ole realistista.

Lisätietoja antaa	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää 1. hyväksyä esittelytekstin ja liitteen mukaisen vuoden 2025 talousarviokehyyksen perustelut ja laskentatekijät; 2. jakaa osastoille 17,35 M€ kehyyksen (toimintakate); 3. että kehys jaetaan osastoille esitetyssä muodossa, jossa olennaiset muutokset on huomioitu, kuitenkin siten, että kaupungin vuoden 2025 alijäämä olisi 0,77 M€.
Käsittely	Marko Lahtinen poistui tämän pykälän käsittelyn aikana klo 9.27.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.

